"شىنجياڭ لاڭكەستككە قارسى تۇرۇدۇك جانە ۇشقارىلىقتى الاستاۋدۇك ۇتىمدى تاجرىيەسىن تاپتى"

□ انار بۇلت/ شىنجياڭ گازەتىنىڭ تىلشىلەرى ميهرگۇل ناسىر، لي شيڭ

"لاڭكەستىكتىڭ، ۇشقارىلىقتىڭ رەال حاۋپى الدىندا، جۇڭگونىڭ شىنجياڭى باتىل شارا قولدانىپ، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارىلىقتى الاستاۋ كۇرەسىن زاڭ بويىنشا ورىستەتىپ، لاڭكەستىك ارەكەتتەردىڭ كوپ تۇىلۇ، ءجيى تۇىلۇ بەتالىسىن ءونىمدى تەجەپ، ءار ۇلت حالىق بۇقاراسىنىڭ ءومىر ءسۇرۇ ۇقىمى، داۋ ۇقىمى سياقتى نەگىزگى ۇقىمتارىن ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتتى". 3 ـ ايدىك 30 ـ كۇنى شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ باس حاتشىسى جانە قاتىستى مەملەكەتتەردىڭ جۇڭگودا تۇراتىن ەلشىلەرى مەن ديپلوماتتارى شىنجياڭ حالقارالىق ءماجلىس ـ كورمە ورتالىعىنا كەلىپ "شىنجياڭنىڭ لاڭكەستككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارىلىقتى الاستاۋ كۇرەسى نەگىزگى تاقىرىبىنداعى كورمەنى" ەكسكۇرسيالاعاننان كەيىن، جوعارى باعا بەردى.

"شىنجياڭ زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك قىلمىستارعا زاڭ بويىنشا قاتاڭ سوققى بەرۋمەن بىرگە، قاينار كوزىنەن جونگە سالۋعا دا ءمان بەرىپ، حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋ، زاڭ ـ ءتۇزىم ۇگىت ـ تاربيەسىن كۇشەيتۋ، كومەكتەسۋ، سۇيەمەلدەۋ، تاربيەلەۋ سياقتى كوپ ءتۇرلى ءتاسىل ارقىلى ازاماتتاردىڭ نەگىزگى ادامدىق ۇقىمتارىنىڭ لاڭكەستىك پەن ۇشقارىلىقتىڭ زيانكەستىگىنە ۇشىراماۋىن ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتتى". نەپالدىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى ماحىندرا باھادىر پاندي مىنالاردى ءبىلدىردى: قازىرگى دۇنيە جۇزىندە لاڭكەستىكتىڭ، ۇشقارىلىقتىڭ قاتاڭ سايىسى الدىندا، ءارقانداي ءبىر مەملەكەتتىڭ بويىن اۇلاققا سالىپ، ءوز قامىن عانا كۇيتتەۋىنە كەلمەيدى. الەمدەگى ءار ەل ادامزات تاعدىرلاس ورتاق تۇلعا تانىمىن ونان ارى كۇشەيتىپ، ساياسيداعى ءوزارا سەنىمدىلىكتى ارتتىرىپ، ستراتەگيالىق ورتاق تانىمدى ۇيىستىرىپ، اۇىس ـ كۇيىس پەن سەلبەستىكتى جەبەگەندە عانا، لاڭكەستىكتى، ۇشقارىلىقتى اناعۇرلىم ويداعىداي تەجەپ جانە وعان سوققى بەرىپ، دۇنيە ءجۇزىنىڭ بەيبىتشىلگى مەن تىنىشتىعىن قورعاي الادى.

"لاڭكەستىك، ۇشقارىلىق قازىرگى دۇنيە جۇزىنە ورتاق ۇلكەن الەۋمەتتىك جاۋ بولىپ، الەمنىڭ بەيبىتشىلگى مەن داموىنا اۇىر قاتەر ءتوندىرىپ تۇر". يراننىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى مۇحاممەت كەشاۋارزىزادى "لاڭكەستىكتى" "ۇيرۇسقا" تەڭەپ، حالقارالىق قوعامنىڭ يىق تۇيىستىرە، قول ۇستاسا وتىرىپ لاڭكەستىك، ۇشقارىلىق سىندى "ۇيرۇسقا" بىرگە سوققى بەرۋ كەرەكتىگىن اتاپ ءوتتى.

"شىنجياڭنىڭ قوعامدىق كەلەلى جاعدايى ۇزاق ۋاقىت ورنىقتى بولۋمەن بىرگە، حالىق تۇرمىسى جىلدان ـ جىلعا جاقسارىپ، حالقتىڭ تۇرمىسى بارعان سايىن جاقسارا تۇسۋدە" ـ دەدى مۇحاممەت كەشاۋارزىزادى، ـ "شىنجياڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇدۇك جانە ۇشقارىلىقتى الاستاۋدۇك ۇتىمدى تاجرىيەسىن تاپتى، وسى جولعى ساپاردان مەن كوپ تابىسقا يە بولدىم. ايتكەنمەن، كەيبىر باتىس اقپارات قۇرالدارى ايتىلمىس 'شىندىق' دەگەندى قولدان جاساپ وتىر، ءىس جۇزىندە، ولاردىڭ بارلىعى ويدان قۇراستىرىلعان وتىرىك، ارام نيەتپەن داتتاۋ عانا. شىنجياڭعا كەلىپ ارالاپ كورسەڭ، وتىرىكتىڭ شيى وزىنەن ـ ءوزى شىعاتىن بولادى".

پاكىستاننىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى مويىن حاك شىنجياڭعا 2 ـ رەت كەلىپ وتىر، شىنجياڭنىڭ ءسات ساىن، ساعات ساىن جاقسى باعىتقا قاراي دامىپ كەلە جاتقاندىعىن كورىپ قۋانادى، "پاكىستان دا جۇڭگونىڭ شىنجياڭى سياقتى لاڭكەستىكتىڭ زالالىن ابدەن تارتقان. ءبىز جۇڭگو ۇكىمەتىن بار كۇشپەن قولداپ، لاڭكەستىككە بىرگە سوققى بەرەمىز".

زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك قىلمىستارعا سوققى بەرىپ، قوعامنىڭ ورنىقتىلىعىن قورعاۋداعى ماقساتىن ـــ ءار ۇلت حالقىنىڭ تىنىش، الاڭسىز، باقىتتى تۇرمىس كەشىرۋىنە مۇمكىندىك جاساۋ. 3 ـ ايدىك 31 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن قاشقار قالاسى نازارباق قالاشىعى جوعارعى قازارىق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى باراتاجى ابدۇللانىڭ ءۇيى ءبىر توپ شەتەلدىك قوناقتى قارسى الدى. شەتەلدىك جۇڭگودا تۇراتىن ەلشىلەرى مەن دىپلوماتتارى ءتورت جاننان تۇراتىن وسى شاڭىراقتىڭ كۇندەلىكتى ومىرىنەن، بولاشاق جوسپارىنان باقتىتىڭ شۇعىلاسىن كوردى.

"ەكى بالاڭىز ەسەيگەندە كىم بولعىسى كەلەدى؟"

"مناۋ دارىگەر بولسام دەيدى، اناۋ ۇستازدىق ەتكەندى ۇناتادى".

"ءۇي سالۋعا قانشا اقشا جۇمسادىڭىز؟"

"ۇكىمەت 28 مىڭ 500 يۋان جاردەماقى بەرىپ، جەر سىلكىنىسىنە ءتوزىمدى بەيقۇت ءۇي سالىپ الدىق".

"ۇكىمەتتىڭ جاردەماقىسى بارلىق ادامعا بار ما؟"

"بارىندە بار، ءار ادامنىڭ بارىنە بەرىلەدى، يگىلىكتەنەتىن ساياساتتاردىڭ ءبارى ءبىپ ـ بىردەي".

...

"ول كەزىندە ءدىني ۇشقارى يدەيالىنىڭ نقالىنا ۇشراعان، ءبىراق ول كەمىستۇ كورگەن جوق، جۇڭگو ۇكىمەتى وعان ىرىقتىلىقپەن كوماەكتەستى، تاربيە بەردى، ونىڭ بۇگىنگى باقىتتى ءومىرى انە سونىڭ ارقاسى". مالدىۋەتتىڭ جۇڭگوداعى باس ەلشىلىگىنىڭ ورىنباسار باس ەلشىسى سوباح راشيد مىنالاردى ءبىلدىردى: شىنجياڭنىڭ كاسپىتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ قزمەتىن زاڭ بويىنشا ورىستەتۋى جۇڭگونىڭ حالقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ دارىپتەمەسىن جانە ۇستانىمىن تياناقتاندىرۋىنىڭ ناقتى بەينەسى بولىپ تابىلادى. تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ قزمەتى ەشقانداي ءبىر باس بوستاندىقتى شەكتەۋ، ونى ماقرۇم ەتۋ شاراسى ەمەس، قايتا زاڭ بويىنشا قولدانىلعان، تاربيەلەنۋشىلەردىڭ لاڭكەستىكتىڭ، ۇشقارىلىقتىڭ بۇعاۋىنان قۇتىلۋىنا كومەكتەسەتىن ماڭىزدى شارا، ادامنىڭ يدەيالىق ازاتتىعىن، ساپاسىن جوعارىلاتۋدى جانە اناعۇرلىم جاقسى داموىن جۇزەگە اسىرۋ شاراسى، بۇل حالقارالىق قوعام جوننەن ايرىقشا ۇلگى الۋ مانىنە يە.

"ءار ۇلتتىڭ ءداستۇرلى مادەنيەتىن قورعاۋ مەن جالعاستىرۋعا جۇڭگونىڭ شىنجياڭى توتەنشە دەن قويعان"

□ انار بۇلت / شىنجياڭ گازەتىنىڭ تىلشىلەرى لي شيڭ، ميهرگۇل ناسىر

شىنجياڭ حالقارالىق ۇلكەن بازارى از ۇلت مادەنيەتى مەن وسى زامانعى شارۋاشىلىق ۇلگىسىن توعىستىرعان ۇنيۇەرسال ساۋدا تۇلعاسى، شىنجياڭعا كەلگەن ساياحاتشىلار، ءسوز جوق، وسى ارادا كەلىپ ارالاپ، زات ساتىپ الادى. شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ باس حاتشىسى جانە قاتىستى ەلدەردىڭ جۇڭگودا تۇراتىن ەلشىلەرى مەن ديپلوماتتارى 3 ـ ايدىك 30 ـ كۇنى وسى ارادا كەلىپ، ءبىر جاعىنان، جۇڭگونىڭ شىنجياڭنىڭ مادەنيەت ەرەكشەلىگىن ۇعىسىپ، ەندى ءبىر جاعىنان، ساۋدا كاسىبىنىڭ داموۋ جاعدايىنا تەكسەرۋ جۇرگىزدى.

ۇلكەن بازار مادەنيەت جاسامپازدىق كوشەسىندە، جۇڭگونىڭ شىنجياڭىنداعى ءار ۇلتتىڭ مادەنيەت ەرەكشەلىگىمەن ۇشتاسترا وتىرىپ جالعان قولونەر بۇيىمدارى، مادەنيەت بۇيىمدارى بار، جۇڭگونىڭ شىكى وڭىرلەرىندەگى ءارقايسى ولكە، رايون، قالالاردىڭ ەرەكشەلىككە يە تاۋارلارى دا بار، جانە "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول" جولى بويىندا ءارقايسى ەلدەردىڭ مادەنيەت جاسامپازدىق ونەرى بار. كوپتەگەن ەكسكۇرسيالاي، ساپارلاي كەلگەن شەتەلدىك جۇڭگودا تۇراتىن ەلشىلەرى مەن ديپلوماتتارى كوز سۇرىندىرگەن ادەمى ساۋدا بۇيىمدار ارالىنان ءوز ەلدەرىنىڭ ەكسپورت ەتىلگەن كوركەمونەر بۇيىمدارىن كورىپ، جۇڭگونىڭ شىنجياڭنىڭ اشق جانە سيىسىمدىلىعىنا تىنباي تاڭداي قاتتى.

"مىنا كىشكەنە عانا نان ءداستۇر مەن وسى زاماندى مۇلتىكسىز توعىستىرىپتى". شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ باس حاتشىسى ۋلاديمير نوروۋ دىنتق ىقىلاسپەن ۇلكەن بازار نان مادەنيەتى سارايىنا ۇسىنىس ەتىلدى، ءبىر جاعىنان، نان جابۋ بارىسىن كورە ءجۇرىپ، ءدامىن تاتىپ كورگەن وعان "نانىنىڭ" كولەمدى كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قالىپتاستىرۋعا باستاماشى بولىپ، اۇىل شارۋاشىلىعى ءوندىرىسى، ونەركاسىپ مانەرلەۋ، ساتۋ، زات اينالىمى، مادەنيەت جاسامپازدىعى، ساياحات كاسىبى سياقتى كوپتەگەن سالالاردى قامتىپ، قىزۋار جۇمىستانۋ ورنىمەن قامداعانى وعان ەڭ تەرەڭ اسەر قالدىردى.

ۋلاديمير نوروۋ بىلاي دەپ قارادى: كەزەكتە، شىنجياڭ ەكونوميكاسى ۇزدىكسىز دامىپ، قوعام جاراسىمدى، ورنىقتى بولىپ، حالىق تۇرمىسى ۇزدىكسىز جاقسارعان، مادەنيەت عالامات گۇلدەنگەن، ءدىن تاتۋ، ۇيلەسىمدى، ءار ۇلت حالقى باقىتتى تۇرمىس كەشىرىپ، شىنجياڭ تاريحتاعى ەڭ تاماشا گۇلدەنىپ داموۋ مەزگىلىنە وتكەن.

شىنجياڭدا 5A دارەجەلى تاريحي گۇمانيتارلىق كورىنىس ءوڭىرى قاشقار بايىرعى قالاسىندا قويۋ گۇمانيتارلىق تاريح وزگەشە ءتىلسىم كۇشىن تاراتىپ، شەتەلدىك ەلشىلەرى مەن ديپلوماتتارىن وزىنە باۋرادى. ولار جۇڭگو ۇكىمەتى 7 ميلليارد يۋاننان استام قارجى قوسىپ، "كونە قالپىن بۇزباي جوندەۋ، اۇەلگى ورنىنا قايتا سالۋ" بويىنشا بايىرعى قالانى قايتا جاڭالاپ، بايىرعى قالانىڭ بۇرىنعى ۇيعۇر ۇلتىنىڭ قۇرىلىس ۇلگىسىن بۇكىلدەي ساقتاپ قالۋمەن بىرگە، تۇرعىندارعا اۇىز سۋ، لاس سۋ جولىن ىركىلىسسىزدەندىرىپ، تابيعي گاز ورناتىپ، بايىرعى قالاداعى تۇرعىندارداڭ تۇرمىس ساپاسىن جاقسارتقانىن بىلگەن كەزدە، تۇس ـ تۇستان جۇڭگو ۇكىمەتىنە دەگەن القاۋلارىن ءبىلدىردى.

رەسەيدىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىلىگىنىڭ ۇاقىتشا ۇاكىلى يۋان جەلوحوۋتسەۋ ۇزاق مەزگىلدەن بەرى جۇڭگونىڭ ءداستۇرلى مادەنيەتىن زەرتتەپ كەلگەن، جۇڭگو زەرتتەۋ ءىلىمى ماڭانى. قاشقار بايىرعى قالاسىن ەكسكۇرسيالاعان كەزدە اسا قىزىقتى، ءاربىر دۇكەننىڭ قاسىنان وتكەن سايىن، دۇكەنگە كىرىپ مۇقيات قاراپ، سۇراستىردى. "ءار ۇلتتىڭ ءداستۇرلى مادەنيەتىن قورعاۋ مەن جالعاستىرۋعا جۇڭگونىڭ شىنجياڭ ۇكىمەتىنىڭ توتەنشە دەن قويىپ كوپتەگەن قىزمەت ىستەگەنىن سەزىندىم. جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ ءداستۇرلى مادەنيەتكە وسىنشاما باسا ءمان بەرگەندىگىنە قاتتى اسەرلەندىم".

"حالقارادا شىنجياڭدا 'مادەنيەت جاعىنان كەمىستۇ ءومىر ءسۇرىپ وتىر' دەگەن قاڭقۋ ءسوز ايتىلعانىمەن، الايدا مەن مۇنداي جاعدايدى ەشقاشان دا كورمەدىم. كەرىسىنشە، جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ قىزۋار كۇش جۇمساپ، قىزۋار قارجى شىعارىپ از ۇلتتاردىڭ ءداستۇرلى مادەنيەتىن قورعاعاندىعىن كوردىم. باسقا ەلدەردەگى ادامدارداڭ دا شىنايى شىنجياڭدى كورگەن سوڭ بارىپ باعا بەرۋىن ءۇمىت ەتەمىن"، ـ دەدى تاجىكستاننىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى زوھير• وزود• سايدزودا.

پارتيا تاريحىن ەسكە الىپ، اۋەلگى ماقساتتان اينمادى، پارتياللىقتى كۇشەيتىپ، بورىش ارقالادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

4 ـ ايدىك 1 ـ كۇنى پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسى بويىنشا اۋتونوميالى رايونىنىڭ ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسى قىزىلسۋ قىرعىز اۋتونوميالى ۋەلىسندا ۇگىت ـ لەكسيا جاسادى. اۋتونوميالى رايونىنىڭ ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، شىنجياڭ شفان داشۋەسى پارتكومىنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، ورىنباسار مەكتەپ باستىعى سۇن شيۋلىك ۇگىت ـ لەكسيا بايانداماسىن جاسادى. بايانداما ماجلىسىندە سۇن شيۋلىك باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ پارتيا تاريحى جوننەدەگى ماڭىزدى بايمداۋلارىن ىشكەرىلەي ۇيرەنۋ، ءتۇسىنۋ، پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسىن ورىستەتۋدىڭ كەلەلى ءمانىن تولىق تانۋ، پارتيا تاريحىنا قاتىستى نەگىزگى شىعارمالاردى مۇقيات زەرتتەپ وقۋ، جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسىنىڭ ءجۇز جىلدىق كۇرەسىنىڭ شۇعىلالى بارىسى مەن تاريحي ۇلەسىن جان ـ جاقتىلى ءتۇسىنۋ، پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسىن ورىستەتۋدىڭ ءتۇيىننىن تەرەڭ يگەرۋ سياقتى جاقتاردى ارقاۋ ەتپ جۇيەلى تۇسىنىك جاسادى.

3 ـ ايدىك 31 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسى بويىنشا اۋتونوميالى رايونىنىڭ ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسى اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم ءماجلىس ورتالىعىندا ۇگىت ـ لەكسيا بايانداما ءماجلىسىن وتكىزدى. اۋتونوميالى رايونىنىڭ ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومعا توتە قاراستى ورگان قىزمەتى كوميتەتىنىڭ ورىنباسار شۇجيى ۋاڭ ياڭشي ۇگىت ـ لەكسيا بايانداماسىن جاسادى. بايانداما ماجلىسىندە، ۋاڭ ياڭشي باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ پارتيا تاريحى جوننەدەگى ماڭىزدى بايمداۋلارىن تىعىز ارقاۋ ەتپ، بۇكىل پارتيادا پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسىن ورىستەتۋدىڭ كەلەلى ءمانىن تەرەڭدەي ءتۇسىندىردى؛ تاريحي وقيعالار مەن قاھارمان تۇلعالاردى اڭگىمەلەۋ ارقىلى جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسىنىڭ ءجۇز جىلدىق كۇرەسىنىڭ شۇعىلالى بارىسى مەن تاريحي ۇلەسىن جۇيەلى ەسكە الىپ، پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسىن ورىستەتۋدىڭ باستى مازمۇنى مەن ءتۇيىندى مىندەتتەرىن جان ـ جاقتىلى تانىستىردى. بايانداما ءماجلىسى ايماقتالعانىنان كەيىن، ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسى اۋتونوميالى رايوندىق داۋىۋ جانە رەفورما كوميتەتىنە كەلىپ، نەگىزگى ساتى پارتيالى كادرلارىمەن اڭگىمە وتكىزىپ، پىكىر اۋىستىرىپ تۇپتالداستى.

3 ـ ايدىك 31 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسى بويىنشا اۋتونوميالى رايونىنىڭ ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسى ءۇرىمجى اۋدانىنا كەلىپ، ۇگىت ـ لەكسيا جاسادى. اۋتونوميالى رايونىنىڭ ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، شىنجياڭ قوعامدىق عىلىمدار اكادەميالىق پارتكومىنىڭ شۇجيى، اكادەميا باستىعى دياڭ شوۋچياڭ ۇگىت ـ لەكسيا بايانداماسىن جاسادى. دياڭ شوۋچياڭ باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسىنە جۇملدىرۋ جىنالىسىندا سويلەگەن ماڭىزدى ءسوزىنىڭ رۋحىن ۇيرەنۋدى، ءتۇسىنۋدى ارقاۋ ەتىپ، پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسىن ورىستەتۋدى مۇقيات ۇيىمداستىرۋدىڭ تاريحي تاجرىيەلەردى قورىتىندىلاۋ، تاريحي زاڭدىلىقتى تانۋ، تاريحي ىرىقتىلىقتى يگەرۋ، جاڭا تاريحي باستامادا جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسيالىزمنىڭ ۇلى جەڭىسىنە قايراتتانا قول جەتكىزۋ جوننەدەگى كەلەلى ءمانىن تەرەڭ بايانداۋ.

3 ـ ايدىك 30 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسى ۇگىت ـ لەكسيا بايانداما ءماجلىسى التاي قالاسىندا وتكىزىلدى. اۋتونوميالى رايونىنىڭ ۇگىت ـ لەكسيا ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەسى، اۋتونوميالى رايوندىق جاراتىلىستىق بايلىق مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى، ورىنباسار مەڭگەرمە باستىعى زىڭ يانياڭ ۇگىت ـ لەكسيا بايانداماسىن جاسادى. زىڭ يانياڭ پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ تاربيەسىنە جان ـ جاقتىلى، جۇيەلى تۇسىنىك جاسادى، ساياسي دەڭگەيى دە، نازاريالىق دەڭگەيى دە جوعارى بولدى. امالياتپەن دە ۇشتاستىرىلدى ءارى تاريحي زاڭدىلىقتى يگەردى، سوندىاي ـ اق ءداۋىر قاجەتىن ايگىلەدى، ماجلىسكە قاتىناساقاردىڭ پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋنە ىشكەرىلەي، جان ـ جاقتىلى، تىڭعىلىقتى پىسىقتاۋ جاسادى.

(ءتىلشى **شيا چيڭ**، قاتىناساقان تىلشىلەر **لياڭ ليحۋا، يۋي شي**، التاي تىلشىلەر پۇنكتىنەن **حۋ جۇنشيۋ**، ەرىكتى تىلشىلەر **ۋاڭ شىيىڭ، جاڭ لىياڭ، لي شين ـ ان)**

(باسى 1 ـ بەتتە)

لي جياچي دا شىنجياڭنىڭ ماقتا ونىمدەرى سياقتى شىنجياڭنىڭ تاماشا زاتتارىن ساتۋعا جارىدەمدەستى. 3 ـ ايدىك 30 ـ كۇنى كەشتە شاڭحاي قالاسىنىڭ شىنجياڭعا باعىتتامالى كومەكتەسۋ قىزمەتى الدىڭعى جاق قولباسشىلىق شتابى مەن شىنحۋا تورابى كىلەنتى، دۇڭفاڭ سايتى "شىنجياڭنىڭ تاماشا زاتتارىنا دەم بەرەيىك" تاقىرىبىندا الەۋمەتتىك يگىلىك تىكە تاراتۋدىن وتكىزدى. تىكە تاراتۋ بولمەسىندە، مەملەكەتتىك جاستار بىرلەستىگىنىڭ مۇشەسى، ەرلەر باسكەتبول سپورتشىسى قىرانبەك ماكەن مەن لي جياچي "زات تانىستىرۋ ۇلكەن باسەكەسىن" بىرگە ورىستەتتى، ەكەۋى شىلان، ورىك ءدانى، سىر ءسۇتى سياقتى شىنجياڭنىڭ ەرەكشە ازىق ـ تۇلىكتەرىن جان ـ جاقتى تانىستىردى، شىنجياڭنىڭ ماقتا ونىمدەرىنە كەزەك كەلگەندە، تۇراپتاستاردىڭ ايرىقشا قولداۋىنا يە بولدى. تۇراپتاس ميمي ماۋ: "ءبىر مونشا ۋاقىت الدىم، بۇل مەنىڭ شىنجياڭ ماقتاسىن قولداۋىم" دەدى.

ايگىلى جۇرگىزۋشىلەر مەن ينتەرنەتتەگى تانىمالى تىكە تاراتۋشىلار شىنجياڭنىڭ ماقتا ونىمدەرىن تىكە تاراتۋ ارقىلى ساتۋمەن ءبىر ۋاقىتتا، شىنجياڭداعى جەرگىلىكتى ەلەكتروندى ساۋداگەرلەردىڭ شىنجياڭنىڭ ماقتا ونىمدەرىن تىكە تاراتۋ ارقىلى ساتۋ قيىمىلى دا قاۋلايءتۇستى. ءتىلشىنىڭ قورعاس اۋداندىق ساۋدا ىستەرى جانە ونەركاسىپ ينفورماتسيالاندىرۋ مەكەمەسىنەن ۇعىسۋىنا قاراعاندا، قورعاس اۋداندىق ەلەكتروندى ساۋدا ىستەرىنە الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ ورتالىعى 3 ـ ايدىك 28 ـ كۇنىنەن باستاپ شىنجياڭ ماقتاسىن تىكە تاراتۋ ارناۋلى قيىمىلىن ۇزدىكسىز ورىستەتكەن. "ءبىز ءار كۇنى ءبىر رەت تىكە تاراتامىز، قيىمىل 4 ـ ايدىك 11 ـ كۇنىنە دەيىن جالعاسادى"، ـ دەدى قورعاس اۋداندىق ەلەكتروندى ساۋدا ىستەرىنە الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ ورتالىعىنىڭ دىرەكتورى ۋاڭ جىسۇك.

4 ـ ايدىك 1 ـ كۇنى ءتىلشى ۋاڭ جىسۇڭعا تەلەفون بەرگەن كەزدە ول بىرنەشە تىكە تاراتۋشىلاردى باستاپ قۇلجا اۋدانىنىڭ شياڭحى ورىك باقشاسىندا تىكە تاراتپ جاتىر ەكەن. "بۇگىن 11 ـ كەزەكتى شىنجياڭ. ىلە ورىك گۇلى مادەنيەت، ساياحات مەرەكەسى 'ورىك مەكەننەن سباعا' ساياحاتىنىڭ ساۋدا بۇيىمدارىن كورمەلەۋ جانە ساتۋ جىنالىسى قۇلجا اۋدانىندا وتكىزىلدى، ءبىز سىرتتا تىكە تاراتۋ بەردىك، ۇزىن تالشقتى ماقتا كورپە، لاۋاندا جاستىق، ورىك قاعى سياقتى 50دەن استام ءتۇرلى ونىمدەردى ساتپ جاتىرمىز".

قازىر ءدال شىنجياڭنىڭ ماقتا كورپەلەرىنىڭ ساتىلۋىنىڭ سايابىر شاعى، ءبىراق جاقىنعى بىرنەشە كۇننەن بەرگى تىكە تاراتۋ ارقىلى وسى ساياىبىر شاقتاعى ونىمدەردى جۇرت قىزىعاتىن ونىمدەرگە اينالدىردى. تىكە تاراتۋ ارقىلى شىنجياڭنىڭ ەرەكشە ونىمدەرىن ساتۋعا جاردەمدەسپ جۇرگەن "اۋىل ـ قىستاقتاعى ەگىنشى شياۋيانگى" دا شىنجياڭنىڭ ۇزىن تالشقتى ماقتاسىن ارناۋلى تىكە تاراتىپ، 2 كۇندە 23 مىڭ يۋاندىق شىنجياڭ ۇزىن تالشقتى ماقتا كورپەسىن ساتتى.

ۋزاق ۋاقىتتان بەرى شىنجياڭنىڭ ەلەكترونىدى ساۋدا ىستەرىنە زەرتتەگەن شىنجياڭ داشۋە ەكونوميكا جانە باسقارۋ شۇەيۋانىنىڭ پروفەسسەرى چىن بيڭ مىنالاردى ءبىلدىردى: شىنجياڭنىڭ ماقتا كورپەسى ۇزدىكسىز جاقسى ساتىلىپ كەلەدى، بۇل رەت شىنجياڭنىڭ ينتەرنەت ساۋداسى بۇكىل ەل حالقىنىڭ شىنجياڭ ماقتاسىنا ايرىقشا قولداۋ كورسەتكەن ورايىنان پايدالانىپ، تيجارات ـ ساتۋ تەبىنىن زور كۇشپەن ۇگىتتەپ، شىنجياڭ ماقتا ونىمدەرىنىڭ بازاردى يەلەۋ سالىستىرماسىن انا ـ عۇرلىم كەڭەيتتى.